

Honismereti munka egy salgótarjáni szakmunkásképző iskolához

Mikor 1972. nyarán a salgótarjáni 211-es MűM Intézetbe kerültem nevelőtanárnak, azt a feladatot kaptam, hogy szervezzek honismereti szakkört. Egyrészt örültem a feladatnak, mert mint történelemszakos tanárnak voltak már ilyen irányú tapasztalataim előző munkahelyemről, másrészt tisztában voltam azzal is, hogy nem könnyű feladatra vállalkozom. Ugyancsak előző munkahelyemről ismertem azt a kissé elszomorító körülményt, hogy a szakmunkásképzőkbe a gyengébb képességű és előképzettségű tanulók jönnek, akiknek az ilyen irányú érdeklődésük csekély. Mikor azonban már az első kísérletre sikerült 12 tanulót megnyerni a nemes ügynek, kedvet kaptam a munkához és kitűztük a feladatokat.

Tevékenységünk 4 fő területre irányult, s ez a 4 év során nem is módosult. Ezek a következők voltak: szűkebb hazánkból kiindulva az ország fokozatosan történő alaposabb megismerése; tanévenként legalább 1 házi vetélkedő megrendezése valamilyen éppen időszerű témakörben; régi használati tárgyak rendszeres gyűjtése, s ezek állítása évenként egy alkalommal; és végül intézetünk eseményeinek folyamatos leírása, krónika vezetése.

A megyei sajtót és az iskolaújságot rendszeresen tájékoztattuk szakköri munkánk minden jelentős eredményéről. Mivel tagságunk akkor még csak a tanulóotthon lakóiból állott, ezt a tudósítást kiterjesztettük a tanulóotthon más nevezetesebb kulturális eseményeire is. Általában minden kulturális irányító és szervező tevékenységben mi játszottuk a motor szerepét. A szakkör tagjai rendszeres színházlátogatók lettek, vetélkedőket, kirándulásokat szerveztek. A haza megismerését természetesen városunkon kezdtük. Felkerestük jelentős kulturális közintézményeit, múzeumait, üzemait. Az új lakótelepek mellett a múlt még meglévő sötét emlékei sem kerültek el figyelmünket (a bányakolónia még meglévő faházai, barakkalakásai). Közben kirándulásokat rendeztünk Somoskő várához, Karancsberénybe a Partizánmúzeumba stb. Eljutottunk Szécsénybe, Balassagyarmatra, Csesztvére, Horpácsra, Romhányba, ahol múzeumokat, irodalmi emlékeket, Rákóczi-emlékeket tekintettünk meg. Kirándultunk Egerbe és Budapestre is.

A házi vetélkedő témája az első évben (1972—1973) Petőfi életének, költészetének ismerete volt. Ezt közösen rendeztük meg a József Attila MMK-tal. A második a megye földrajzi, művelődéstörténeti ismeretanyagával foglalkozott. Ezekben, a 11—12 vetélkedő szakköri tag mellett, mindig ott tevékenykedett 40—50 érdeklődő hallgató, s közülünk sokan nyertek kisebb-nagyobb jutalmat, a „közönség-feladatok” sikeres megoldásáért. A 3. évben a Kohász Művelődési Ház adott otthont a megye felszabadulásával kapcsolatos vetélkedőnek (1974 dec.), melyet a 30 évforduló tiszteletére rendeztünk. Ezt 2—3 hónapos gyűjtőmunka előzte meg (több szakember előadása, s egy kirándulás a karancsberényi felszabadulási és partizánkiállításra).

A 4. tanévben érkezettünk el a szakmunkásképzés 25. évfordulójához. Ekkor iskolánk a 211-es MűM Intézet, valamint a város előző két iparoktatást végző iskolájának története adta az anyagot. A hallgatóság száma kb. 70 fő volt. Beneveztünk a Tavaszi Magyarországon című honismereti jellegű kétnapos versenysorozatra is, amelynek kazincbarcikai területi rendezvényén „újonc” együttesünk jutalmat kapott, becsülettel birkózva meg a bonyolult és sokrétű feladatokkal.

A helyi vetélkedőket jól egészítette ki gyűjtött tárgyaik bemutatása 1974-ben például a Kohász Művelődési Házban. A város felszabadulásával kapcsolatban gyűjteményünknek olyan sikere volt, hogy az a városi felszabadulási kiállítás egyik része lett, s két hétig ott maradt. De ugyanezt az anyagot iskolánk előcsarnokában is bemutattuk. A múlt tanév során a 25 éves újtípusú szakmunkásképzés volt kiállításunk alaptémája. Gyűjteményünk jelenleg eléri a 300 darabot.

A tanév végére bekötöttetett intézeti krónikák 3 fő részből állnak: az események rövid ismertetése (statisztikai adatokkal, diagramokkal kiegészítve), majd a sajtó-kivágás a rólunk szóló cikkekből, s végül a fotószakkörtől ajándékba kapott fényképek. Iskolatörténeti kutatómunkánk során sikerült feldolgozni az iparoktatás első 70 évét, a helyi levéltári és más dokumentumok alapján (1889—1959).

Az 1974-es nyár két jelentős elismerést hozott szakkörünknek. Eljutottam — mint a megyei mozgalom egyik képviselője — a nyíregyházi honismereti akadémiára, s az akkori szakköri titkár pedig Makón vett részt honismereti táborozáson. Titkárunk a szakmunkásvizsga után sem szakított a mozgalommal, a város képviselőletében ott volt a karcagi honismereti táborban, mint ifjúmunkás.

1975 ősztől szakkörünk kilépett a tanulóotthon keretei közül, s 4 lánytanulóval gyarapodott taglétszáma. Közülük hárman részt vettek a megye által rendezett nyári honismereti táborozáson, ahol gyakorlati és elméleti ismereteket szereztek. Minden reményünk megvan arra, hogy a jövőben szakkörünk írásbeli pályázatokon is részt vesz majd.

1976. első negyedévében két ízben is rokon kulturális területekre rándult át szakkörünk. Februárban mi képviseltük iskolánkat a Megyei Művelődési Központban rendezett író-olvasó találkozón. Szakkörünk egyik tagja adta át a népszerű írónak, *Jókai Annának* azt a kis domborművet, melyet ügyes kezű tanulóársai készítettek számára. Márciusban egy politikai témájú megyei vetélkedőn képviseltük két — egyenként 5 fős — csapattal iskolánk tanulóotthonát. Tagjaink a XI. pártkongresszus anyagának ismeretéből készültek a versenyre, ahol közepes sikerrel szerepeltek.

1975 májusában megyénk Rákóczi emlékhelyeit kerestük fel: Szécsény és Romhány mellett, s meglátogattuk Balassagyarmaton a felújított és megnyitott Palócmúzeumot is.

Az 1976—1977-es tanévet már a 100 millió forintos beruházással megépített új, korszerűen berendezett iskolaépületben kezdhettük meg. Mi ünnepi kiállítással járultunk hozzá a nagy nap sikeréhez. Két tárlót és két falba épített vitrint töltöttünk meg a legszebb, legértékesebb tárgyainkból. Ebben a tágas, új épületben arra is lehetőség nyílt, hogy állandó jellegű kiállítást tarthassunk fenn.

1976 őszen 1 tanuló — az előző nyári megyei honismereti táborban végzett gyűjtőmunka eredményeként elkészített *Érsekvadkert földrajzi nevei* című pályamunkával a múzeumi helytörténeti pályázat ifjúsági kategóriájában első helyezést ért el.

Szomorú tényként kell megállapítanunk, hogy a sikerek ellenére az új elsőévesek részéről állandóan csökken a szakkör iránti érdeklődés és a létszámhiány a jövő évi működésünket is komolyan fenyegeti. Hogy lesz-e folytatása a sikernek, arra csak a jövő tanév ad feleletet.

Petényi László

